

2 pav. Buitinės keramikos fragmentai. G. Rackevičiaus nuotr.

Fig. 2. Sherds of household pottery.

vertingi XVII a. vidurio – XVIII a. I pusės sluoksniai išliko tik sklypo PV dalyje, 39,5 m^2 plote. Didžiojoje sklypo dalyje vertingas sluoksnis nesusiformavo, o XIX–XXI a. kultūrinio sluoksnio storis – 0,4–1,2 m (*ATL 2019 metais*, 2020, p. 365–370).

2020 m. žvalgytas bendras 52,99 m^2 plotas. Po Polocko gatvės asfalto danga ties gatvės viduriu vertingas kultūrinis sluoksnis sunaikintas tiesiant nuotekų kanalizaciją (XX a. II pusėje). Jos betoninio vamzdžio viršus pasiektas 4,8 m gylyje (šurfas 1). Skersai Polocko gatvės nutiesta šiluminė trasa, kurios tranšėjos kasimo metu sunaikintas vertingas kultūrinis sluoksnis. Betoninio kolektoriaus viršus pasiektas 1,8 m gylyje tranšėjoje 1. Ties Polocko gatvės Š ir P kelkraščiais iki 1,5 m gylio kultūrinis sluoksnis sunaikintas kasant dujotiekio ir magistralinio vandentiekio tranšėjas XX a. II pusėje (tranšėjos 1, 2). Jų metalinių vamzdžių viršus pasiektas 1,5 ir 2,2 m gylyje (tranšėja 1).

Detaliųjų tyrimų metu prie Polocko gatvės namo 26 P sienos ištirtas 59,4 m^2 plotas. Čia fragmentiškai išlikę XX ir XIX a. akmenimis grįsti paviršiai (šurfas 2). Šalia statomo Polocko g. 26 namo sienos virš geltono smėlio įžemio susiformavęs 10–20 cm storio suplautinio pobūdžio šviesiai pilkos žemės sluoksnis be archeologinių radinių (tranšėja 4, šurfas 2), virš jo – 10–20 cm storio rausvo molio sluoksnis su gelsvos molio masės plytų smulkiomis nuolaužomis sluoksnis. Ties namo PV kampu virš ankstyviausio šviesiai pilkos žemės sluoksnio susiformavęs 20–40 cm storio juodo grunto sluoksnis, kuriame rasti du XIV a. pabaigos – XV a. pradžios puodų kaklelių fragmentai bei smulkios puodų šukės (šurfas 2) (2 pav.). Viršutiniai sluoksniai sunaikinti XIX a. niveliuojant kalvos šlaitą, XXI a. pradžioje tiesiant elektros kabelį.

Polocko st. 26

In 2020, surveys (52,99 m^2) and excavations (59,4 m^2) were conducted at Polocko St. 26 in Vilnius (Fig. 1). Under Polocko St. valuable cultural layers were destroyed during the construction of the sewage and water supply systems in 20th century. Near Polocko St. 26 building southwest corner fragments of 20th and 19th stone paving was discovered. Cultural layer's upper horizons to depth of 1–1,2 m were mixed during 20th century earthwork. The deeper horizons contained fragments of household pottery, two of discovered fragments date to 14th–15th centuries (Fig. 2).

Vitalija Veževičienė, Pavel Vutkin

Tyrimai Vingrių gatvėje

2020 m. prieš Vingrių gatvės rekonstrukciją atlikti žvalgomieji tyrimai bei žvalgymai klojant kabelį. Vingrių šaltinių aplinkoje archeologinius tyrimus 2006 m. vykdė S. Sarcevičius (*ATL 2006 metais,* 2007, p. 438–441). Teritorijoje tarp Vingrių ir Pylimo gatvių fiksuotas 1,6–3,5 m storio XVII–XX a. kultūrinis sluoksnis, iki 1,5–2,4 m suformuotas XIX–XX a. Aptikta XVIII a. pabaigos – XIX a. pradžios užstatymo liekanų. Prie betoninio vandens rezervuaro tirti tik piltiniai sluoksniai, įžemis nepasiektas. Į V nuo jo fiksuoti tik XX a. sluoksniai. 2007 m. šioje terito-

1 pav. Šurfas 4 iš P. P. Vutkino nuotr.
Fig. 1. Test pit 4, as seen from the S.

2 pav. Tyrimų metu rasti radiniai. P. Vutkino nuotr.
Fig. 2. Finds discovered during the investigation.

rijoje tyrinėjo N. Vailionytė (*ATL 2007 metais*, 2008, p. 438–439). Fiksuotas suardytas kultūrinis sluoksnis su XVII–XVIII a. radiniais. Mindaugo g. 12A sklype ištyrus 29 m^2 plotą nustatyta, jog čia yra išlikę XVII a. kultūrinio sluoksnio fragmentų, kurių didžioji dalis nuardyta XIX–XX a. 2017 m. vykdyti tyrimai į R nuo šaltinių, buvusio „Lietuvos“ kino teatro teritorijoje (*ATL 2017 metais*, 2018, p. 427–435). Ankstyviausias kultūrinis sluoksnis datuotas XIV a. pabaiga – XV a. pabaiga, tačiau rasta radinių ir iš X a. XVI–XVII a. sluoksnis neintensyvus. Aptiktos 3 skirtingo laikotarpio medinių vandentiekių atkarpos, ankstyviausia datuota XVI–XVII a., o vėlyviausia XVIII a.

2020 m. prieš rekonstrukcijos darbų pradžią ištirta 14 2x2 m dydžio šurfų, bendro 56 m^2 dydžio. Fiksuotas 0,6–4 m storio XV–XXI a. kultūrinis sluoksnis. Be to, žvalgytos 3 bendro 106 m^2 dydžio tranšėjos, kastos iki 0,7–1 m gylio. Tirtos teritorijos V dalyje, Vingrių skvero terasoje, esančioje į R nuo Mindaugo gatvės pastatų 14–16, ir į P nuo šios gatvės sklypo 12A tirtame šurfe 4 nuo 1,2 m gylio fiksuotas XVIII a. horizontas. Žemiau glūdi XVI a. pabaigos – XVII a. vidurio horizontas, o po juo – XV (?) a. sluoksnis (1 pav.). Likusiuose čia kastuose šurfuose (1–3, 5–7) fiksuoti tik XIX–XX a. piltiniai sluoksniai su XVI–XX a. radiniais.

Į R nuo šios teritorijos, link Vingrių gatvės yra suformuotas apie 15 m ilgio (R–V kryptimi) ir 7–8 m aukščio šlaitas, kuriame žvalgymų metu fiksuotas 80–90 cm storio XX a. piltinis sluoksnis, įžemis nepasiektas. Centrinėje tirtos teritorijos dalyje, į P nuo vandenvietės kastuose šurfuose 9 ir 11 fiksuotas 2,9–4 m storio XX a. piltinis gruntas, o nuo 2,4–3,6 m gylio čia prasideda gruntiniai vandenys. Tuo tarpu į Š nuo vandenvietės (šurfai 8 ir 10) XX a. sluoksnis tęsiasi iki 1,5–2 m gylio, giliau yra išlikę 20–40 cm storio XVII–XVIII a. horizontai.

Skvere, esančiame į R nuo Vingrių gatvės, į P nuo šios gatvės 6 pastato ir į Š nuo Pylimo gatvės pastato 19 tirtame ***šurfe 12*** iki 1,2 m gylio fiksuotas XX a. horizontas, o giliau – 50–70 cm storio XVIII a. sluoksnis. Po juo tirtas 1,15 m storio horizontas su XVI–XVII a. vidurio radiniais. Smėlis (įžemis) čia pasiektas 3 m gylyje. Tirtos teritorijos R dalyje, į P nuo Pylimo gatvės 17 pastato tirtuose šurfuose 13 ir 14 fiksuoti tik XIX a. horizontai su XVII–XIX a. radiniais bei to paties laikotarpio mūrų fragmentai.

Tyrimų metu inventorinti 427 radiniai (2 pav.). Daugiausia tai XVI a. – XVIII a. buitinės ir statybinės keramikos, būdingos Vilniaus senamiesčio kultūriniams sluoksniams, šukės: plokštinių arba karnizinių koklių, dengtų žalia glazūra bei puoštų kesonais, treliažu, augaliniais motyvais, kiliminiais raštais, fragmentai; neglazūruotų arba dengtų žalia glazūra dubeninių koklių fragmentai; virimo puodų dalys, Kielcų keramikos puodynių šukės, puodynių, dengtų žalia arba ruda glazūra, fragmentai.

The Investigation on Vingrių Street

In 2020, the field evaluation (14 2x2 m test pits totalling 56 m^2) and survey (monitoring of 3 utility trenches totalling 106 m^2 and dug to a depth of 0.7–1 m) conducted on Vingrių Street in Vilnius recorded a 0.6–4 m thick, 15th–21st-century cultural layer. Test pit 4, which was excavated to a depth of 1.2 m in the W part of the investigated territory, revealed an 18th-century horizon above a late 16th – mid-17th-century horizon and then a 15th (?) century layer (Fig. 1). The rest of the test pits excavated there recorded only 19th–20th-century fill layers contain 16th–20th-century finds. The central part of the investigated territory yielded 2.9–4 m thick, 20th-century fill soil with ground water beginning from a depth of 2.4–3.6 m. Meanwhile to the N of the watery location the 20th-century layer continued to a depth of 1.5–2 m, and below that, 20–40 cm thick, 17th–18th-century horizons had survived. A 20th-century horizon was recorded to a depth of 1.2 m in the square to the E of Vingrių Street, and below that a 50–70 cm thick, 18th-century layer followed by a 1.15 m thick horizon containing 16th – mid-17th-century finds. Only 19th-century horizons containing 17th–19th-century finds and fragments of masonry walls from the same period were recorded in the E part of the investigated territory.

The investigation catalogued 427 finds (Fig. 2), mostly sherds of 16th–18th-century household pottery and structural ceramics.

Povilas Zaremba, Linas Girlevičius

Barboros Radvilaitės gatvė 5A, 6A

2020 m. balandžio–spalio mėn. TO atliko detaliuosius tyrimus Vilniaus senojo miesto ir priemiesčių archeologinės vietovės (25504) ir Vilniaus piliavietės, vadinamos Gedimino kalnu, Pilies kalnu, Aukštutine ir Žemutine pilimi (UK 141), teritorijose, B. Radvilaitės g. 5A, 6A. Sklype B. Radvilaitės g. 5A buvo numatyta statyti požeminę atliekų konteinerių aikštelę. Sklype B. Radvilaitės g. 6A tyrimai vyko suprojektuotų požeminių inžinerinių tinklų – vandentiekio, buities nuotekynės – į numatomą remontuoti pastatą B. Radvilaitės g. 6A (tarybiniu laikotarpiu statytos kavinės) vietose (1 pav.).

Perkasa 1 tirta numatomos statyti požeminės atliekų konteinerių aikštelės vietoje. Ši vieta yra buvusios Pilies, Pilininko (Horodničiaus) jurisdikos teritorijoje, prie XVI a. statyto malūno, į R nuo jo. 1737–1740 m. datuojamo Vilniaus plano legendoje, apibūdinant tiriamą teritoriją, parašyta „Karališkieji malūnai", t. y. daugiskaita (*vok. Konigl. Muhlen*). Malūnas